

AFRİKA

ANGOLA

Ülkede inşaat sektöründe faaliyet gösteren çok sayıda şirket bulunmaktadır. Angola bağımsızlık işleri bakımından önemli fırsatlar sunmaktadır. İç savaş sonrası harabeye dönen Angola'nın yeniden inşası gerçekleştiğinden, inşaat sektörü en fazla pazar potansiyeli olan sektörlerdendir. Yollar, havaalanı, liman, okul ve konut inşaatları sürmektedir. Kara ve demiryolları ile köprü ve barajlarda acil rehabilitasyon ihtiyacı mevcuttur.

Ayrıca okul, hastane ve konut gibi sosyal altyapının geliştirilmesine yönelik de ciddi bir ihtiyaç söz konusudur. Ülkede inşaat sektöründe 2012-2016 yılları arasında reel büyüme %13,5 olarak öngörülmektedir.

RUANDA

Ruanda'nın Altyapı Alanındaki Avantajları

Ruanda rekabetçi bir özel sektörü geliştirmek için altyapının önemini farkındadır. Bu sebepten hükümet, altyapı ağırlıklı olarak yatırım yapmaya devam ediyor. Ruanda'nın yıllık bütçesinin % 7.5'ini ulaşım ve diğer altyapı taahhüt eder. Ruanda işletmeler ve bireyler için ulaşım maliyetini azaltmak amacı ile karayolu, demiryolu ve su ulaşım altyapısına yatırım yapıyor.

SUDAN

Geçen on yılda kırsal kesimlerden kentlere doğru yaşanan hızlı göç nedeniyle ülkenin konut stoku konusunda net tahminler elde etmek mümkün olmamaktadır. Sektör, 2000'den bu yana genel ekonomik büyümedeki artıştan olumlu etkilenmiş olup GSYİH'nin yaklaşık %9'unu oluşturmaktadır.

Sektörde önümüzdeki yıllarda Hartum'un yeniden geliştirilmesi planı sayesinde büyük bir patlama yaşanması beklenirken Fiziksel Planlama ve Kamu Hizmetleri Bakanlığı bu sürecin 7 milyar dolara yakın tutabileceğini açıklamıştır.

ETİYOPYA

İnşaat Malzemeleri: Çimento, kireç, alçıtaşı, mermer, granit, kireçtaşı, kiremit, oluklu levha, tüp, boru ve tesisatı alanında üretim imkânları mevcuttur Yapı metalleri, su depoları ve buhar jeneratörlerinin imalatı alanında yatırım imkânları mevcuttur.

Türk firmalarının bugüne kadar Etiyopya'da üstlendikleri 19 müteahhitlik projesinin

AFRİKA GÜNEY AMERİKA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDEKİ İNŞAAT VE TÜREVLERİ OLAN SEKTÖRLERİN POTANSİYELLERİ MEHMET ENES İNCE

toplam bedeli yaklaşık 445 milyon dolara ulaşmıştır. Bugüne kadar Etiyopya’da kurulmuş Türk sermayeli firma sayısı 238 olup bu firmalar yaklaşık 1,5 milyar dolar tutarında yatırım izni almış ve yaklaşık 32 bin kişiyi istihdam etme taahhüdünde bulunmuştur.

2012’de Etiyopya’da bir Türk müteahhitlik firması, yaklaşık 1,7 milyar dolar değerindeki Mekele-Tadjoura yolu yapımı işini üstlenmiştir.

GÜNEY AFRİKA

Son yıllarda GAC inşaat sektöründe gayrimenkul piyasasına getirilen kolaylıklar doğrultusunda canlılık doruk noktasına ulaşmıştır. Bir dizi kentsel bölgede ticari faaliyetler ofis ve “Mall” tarzında büyük mağazaların sayısı katlanarak artmaktadır. Yönetim özel mesken sahibi olmayı desteklemek üzere faizleri düşürmüş ve gelir vergilerini azaltmıştır. Ayrıca yabancıların talebi de yükselmiş ve mülke yatırım daha cazip hale gelmiştir. Bu durumda inşaat sektöründe kuvvetli ek talep doğmuştur. İnşaat sektöründeki yükseliş diğer bağlı sektörlerde de canlanma anlamına gelmektedir.

KENYA

Kenya’da inşaat sektöründe küresel mali krize rağmen son yıllarda altyapı projelerinin başlatılması ile konut sektörüne artan talep reel olarak büyümektedir. Orta vadede büyümenin daha da artacağı tahmin edilmektedir. Vizyon 2030 hedeflerine ulaşılması doğrultusunda, yazlık konaklama bölgeleri, serbest ticaret limanı, ihtisas sanayi bölgeleri, toptan-perakende satış merkezleri ve iş dünyasının dışarıdan temin ihtiyacını karşılayacak show amaçlı parklar ile bunların yol ve enerji bağlantıları inşa edilmesi planlanmaktadır.

Kenya’da özellikle son yıllarda inşaatlarda görülen artış hız kesmeden devam etmektedir. Kenya ekonomisi altyapı projeleri için dış kredilere ve yardımlara bağımlıdır. Bu itibarla, müteahhitlik ve müşavirlik firmalarımız için yeni yolların yapımı, mevcut yolların iyileştirilmesi, köprü yapımı, toplu sosyal konutların inşası, tarım alanlarında sulama kanalları, baraj yapımı gibi birçok alanda yatırım imkânları bulunmaktadır.

Kenya’da alt yapıya sahip, gelişmiş bir inşaat sanayi mevcuttur. Bununla beraber, kaliteli mühendislik, inşaat ve mimari tasarım hizmetlerine ulaşmak da mümkündür. Yolların ve köprülerin durumlarının iyileştirilmesi ve yeniden inşa edilmelerine ilişkin çeşitli destek fonları ve programlar yürürlüktedir. Nüfusun artışı ile düşük maliyetli prefabrik bina, mesken, ticaret merkezleri ve sınai yapıların inşasında da yatırım imkânları olduğu bilinmektedir. Ayrıca, gecekondu bölgelerinin durumlarının iyileştirilmesi, düşük ve orta gelirli kesimin bütçesine uygun evler yapılması, inşaat malzemelerinin imal edilmesi alanlarında da yatırım

AFRİKA GÜNEY AMERİKA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDEKİ İNŞAAT VE TÜREVLERİ OLAN SEKTÖRLERİN POTANSİYELLERİ MEHMET ENES İNCE

fırsatları bulunmaktadır.

Ülkenin önemli tarımsal ve sanayi bölgelerine hizmet eden kırsal, tali yolların inşası ve mevcut olanların iyileştirilmesi, istihdam ve kalkınmanın desteklenmesi bakımından önem arz etmektedir.

Kenya'nın kuzey komşuları Sudan ve Etiyopya ile ulaşım, nakliye bağlantılarının geliştirilmesi gündemdedir. Bu sayede, bu ülkelere Kenya ürünlerinin pazarlanabilmesi mümkündür. Havaalanlarının iyileştirilmesi, Lamu'da yeni bir liman yapılması, Kenya-Uganda petrol boru hattının uzatılması, rüzgâr/güneş enerjisi tesisleri ile petrol dağıtım, depolama ve işleme tesislerinin inşası da gündemde olan diğer projelerdir.

Kenya ekonomisinin altyapı ve üstyapı projeleri için dış kredilere ve yardımlara bağlı olması müteahhitlik ve müşavirlik firmalarımızın dış finansman imkânları ile birlikte gelmesini gerektirmektedir. Kenya hükümeti tarafından yaratılacak gelir veya dış finansman temininin sağlanması durumunda birçok altyapı ve üstyapı projelerine girilebilir. Yollar, köprüler, petrol rafinerisi, toplu sosyal konutlar vs. gibi birçok yatırım imkânı bulunmaktadır. Özellikle Kuzey Koridoru denen projeler grubunda birçok müteahhitlik ve müşavirlik imkânı bulunmaktadır.

Teknik Müşavirlik Sektörü

Kenya Sahraaltı Afrika'nın 5. büyük ekonomisine sahip olup, Doğu ve Orta Afrika'ya açılan kapı konumundadır. Hem COMESA'ya hem de Doğu Afrika Topluluğu'na (EAC) üye olması sebebiyle, Kenya'da yatırım ve ticaret yapacak işadamlarımız toplam 531 milyonluk bölgesel bir pazara da giriş imkânını elde edebileceklerdir.

Bu çerçevede, Kenya ve Doğu Afrika bölgesi alt yapı ve konut ihtiyacı dikkate alındığında, müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörümüz için potansiyel arz ettiği görülmektedir

TANZANYA

İnşaat sektörü, son yıllarda en fazla büyüme gösteren sektörlerin başında yer almaktadır. İnşaat sektöründeki büyüme, altyapı ve yeni konut projelerinden kaynaklanmaktadır. Hükümet, kamu-özel sektör ortaklığıyla şehirlerdeki işyeri ve konut projeleri, büyük şehirlerdeki konut açığını gidermek için uydu şehirler, kamu çalışanları için lojmanlar, İhracat İşleme Bölgeleri (Export Processing Zones) ve Sanayi Parklarına ilişkin projeler geliştirmektedir. Bu çerçevede, inşaat malzemelerine olan talep artmaktadır.

Tanzanya inşaat sektörü, altyapı projelerindeki artış ve büyük konut açığı nedeniyle artan konut inşaatları nedeniyle son yıllarda % 12-15 büyümüştür. Toplamda 3 milyon konut açığı bulunan ülkede yıllık acilen 200 bin konut inşaatı talebi bulunmaktadır. Artan konut açığı

AFRİKA GÜNEY AMERİKA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDEKİ İNŞAAT VE TÜREVLERİ OLAN SEKTÖRLERİN POTANSİYELLERİ MEHMET ENES İNCE

nedeniyle, inşaat malzemelerine olan talep artmaktadır. Ayrıca, bazıları uluslararası kurumlar bazıları ise hükümet tarafından finansmanı sağlanan havaalanı yenilemeleri olmak üzere çok sayıda altyapı projesi bulunmaktadır. İnşaat sektöründeki büyümede özellikle karayollarında ve enerji sektörlerinde yardımlarla finanse edilen altyapı harcamaları ile büyük şehirlerdeki ticari ve konut amaçlı inşaat harcamalarının etkili olacağı düşünülmektedir.

Zayıf ulaştırma ve enerji altyapısı daha yüksek bir ekonomik büyümeyi, ülkede faaliyet gösteren firmaları ve yeni yatırımları engellemektedir. Bu durumun farkında olan hükümet son yıllarda hibelerin de yardımıyla alt yapı harcamalarını büyük oranda artırmıştır.

FAS

Fas müteahhitlik pazarına Türk şirketlerinin ilgisi son yıllarda artmaya başlamıştır. Bu ülkeden henüz potansiyelimiz ölçüsünde iş üstlenememekle birlikte ülkemiz açısından potansiyel bir pazar olarak görülmektedir.

Son yıllarda, başta konut, otoyol ve elektrifikasyon projeleri olmak üzere birçok şirket Fas pazarı ile yakından ilgilenmektedirler. Büyük konut açığı bulunan Fas'ta, açığı gidermek amacıyla uygulamaya konulan program çerçevesinde yılda yaklaşık 100.000 sosyal konut üretilmesi planlanmaktadır.

Kamu oluşturduğu yeni finansman sistemi ile son kullanıcıya kaynak oluşturmak, konut arzını da yürüttüğü toplu konut projeleri yatırımları ile sağlamaktadır. Bu sayede orta gelirli hane halkının konut edindirilmesi sağlanacak, konut yatırımları devam edecektir. 2015 yılı sonuna kadar hükümetin planları içerisinde ortalama yıllık 150.000 konut inşa edilmesi yer almaktadır.

Müteahhitlik alanında birçok proje bulunmaktadır. Ülkede faaliyette bulunana Türk firmaları yaptığımız ön mülakatta toplu konut projelerinin yaygınlaştığı, bu alanda birçok İtalyan Çin ve İngiliz firmasının projelerini açıkladıklarını belirtmişlerdir. Belirli bir ana kaynak bütçesi ile başlanacak projelerde başarı elde edileceği, modern ofis binalarının henüz bu ülkede yeterli düzeyde bulunmadığı ayrıca devletin ihale ettiği yol, köprü baraj sulama kanalı liman gibi projelerin bulunduğunu belirtmişlerdir. Altyapısını güçlendirmeyi planlayan Gana, bu alanda ihaleler açmaktadır. Hâlihazırda kanalizasyon sistemi açık kanal sistemi olan ülkede yapılacak ihalelerle, bu sistemin kapalı ve toprak altına alınması planlanmaktadır. İçme suyu projeleri ile ilgili su kaynaklarının olmasına rağmen musluk suları sadece kullanım suyu olarak tüketilmektedir. İçme suyu kapalı kaplar içerisinde satılmaktadır. Aritma ve nakil alanlarında projeler 2012de askıya çıkacaktır

Teknik müşavirlik sektörü Fas'ın Fransız etki bölgesindeki bir ülke olması nedeniyle

AFRİKA GÜNEY AMERİKA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDEKİ İNŞAAT VE TÜREVLERİ OLAN SEKTÖRLERİN POTANSİYELLERİ MEHMET ENES İNCE

genelde Fransız firmaları veya Fransız ortaklıkları kontrolündedir. Ülkedeki inşaat standartlarının da Fransız mevzuatı çerçevesinde belirleniyor olması, ihale dosyalarının ilgili idareler tarafından Fransızca olarak talep edilmesi Fransız müşavirlik firmalarının etkisinin artmasına neden olmaktadır.

Dolayısıyla önemli bir Fransızca ve Fransız ihale sistemi bilgisi (ihale dosyalarının hazırlanmasında, teknik düzenlemeler... vb) alt yapısına sahip olmayan yabancı şirketlerin ülkede başarılı olma şansı oldukça azdır.

MORİTANYA

Moritanya'nın altyapısı oldukça geri düzeyde olup, hükümet altyapı yatırımlarını artırma gayreti içerisindedir. MF, Dünya Bankası, Afrika Kalkınma Bankası ve Körfez fonları Moritanya'daki altyapı projeleri için önemli finansmanlar sağlamaktadır. Bugün için yeterli bir altyapı için önemli yatırımlara ihtiyaç duyulan Moritanya'da özellikle Uluslararası finansmanın etkinliğine ve petrol ve madenlerin üretim ve ihracatında meydana gelebilecek artışlara paralel olarak yaratılabilecek ilave gelirlere bağlı olarak altyapı yatırımlarında da artışlar beklenmektedir.

NİJERYA

Nijerya'nın fiziki altyapısı genel görünüm itibarıyla oldukça sınırlı düzeydedir. Ulaşım, enerji ve iletişim hizmetleri yetersizdir. Bu durum ekonominin gelişimini engellemiştir. Geçmiş hükümetler altyapı çalışmaları için bütçeden önemli miktarlarda kaynak ayırmış olmalarına rağmen teknolojik yetersizlikler, plansızlık ve yönetim yetersizliği gibi nedenlerden dolayı büyük bir başarı sağlanamamıştır. İktidardaki hükümet bu sorunları kamu özel sektör işbirliği ile çözeceğini vaat etmiştir. Ancak bugün için Nijerya'da hem ulaştırma hem de haberleşme sektörleri yeterli düzeyde gelişmemiş olup, yüksek miktarlarda yatırıma ihtiyaç duyulmaktadır. Nijerya'da altyapı yetersizliği ekonomik gelişmeyi engelleyici rol oynamakta ve nüfusun önemli bir kısmının da modern hayata geçişini engellemektedir.

2000 yılından beri petrol fiyatlarındaki yükselişe bağlı olarak kamu harcamalarında artış görülmüş ve bu kaynak altyapı eksikliklerine yöneltilmiştir. Bütçede yol ve inşaat projeleri için ayrılan payda son yıllarda artış görülmektedir. Bitirilmemiş yolların tamamlanması, kötü durumdaki yolların rehabilite edilmesi ve yeni yol yapımı için bütçeden önemli ölçüde kaynak ayrılmaktadır.

TUNUS

Tunus devriminin ardından iki ülke arasında ekonomik ilişkilerde iyileşme gözlemlendi, ayrıca eğitim seviyesinin yüksek olması devrimin kansız bir biçimde gerçekleşmesini sağladı. Bu noktada hızla gelişmekte olan Tunus ta özellikle inşaat ve türevleri alanında yatırıma oldukça açık bir ülkedir. İnşaat sektörü yeni geliştiği için mıcır fabrikası ya da çimento fabrikasına ciddi ihtiyaç var.

CEZAYİR

Toplam nüfusun %87'sinin ülke topraklarının %17'sinde yaşadığı Cezayir'de, kamu tarafından yürütülen yeniden şehirleşme programı kapsamında yeni konut inşaatının hızlandırılması öngörülmektedir. Yıllık ortalama 250.000 yeni konutun inşa edilmesi, devletin mevcut kalkınma programı içerisinde yer almaktadır.

2010-2014 yılları arasında 280 milyar dolar değerinde altyapı yatırımı yapılacağı açıklanmıştır. Ulaşım altyapı çalışmaları, baraj ve arındırma tesisi inşaatı, nükleer santral inşaatı ve mevcut Cezayir metro sisteminin geliştirilmesi gibi konularda yatırım yapılacaktır.

Yabancı yatırımcılar genelde elektrik ve su taşıma altyapı ihalelerine ilgi duymaktadır. Yabancı yatırımcının ihaleleri alabilmesi için yerli bir firma ile en az %25 ortaklık kurma zorunluluğu getirilmiştir.

Müteahhitlik sektörü ülke ekonomisinde % 10-12'lik bir ağırlığa sahip olduğu tahmin edilmektedir. Aktif işgücünün % 10'u bu sektörde istihdam edilmektedir. Cezayirli firmaların kapasitesi 100-200 konut arasında olup daha büyük boyutlu projeler için yabancı firmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Konut satışları banka kredileri ile desteklenmektedir.

GANNA

İnşaat, sanayi sektörünün ikinci en büyük alt sektörüdür. Sanayi üretimindeki payı %30, GSYH'deki payı %8'dir. Yol yapım çalışmaları inşaat sektörü içinde önemli bir yere sahiptir. Gana'da özellikle son yıllarda mevcut yollar tamir edilmekte, yeni yollar da inşa edilmektedir. Söz konusu inşaat faaliyetlerinde hem yabancı hem de yerel firmalar iş yapmaktadır. Yabancı şirketler, gerekli makinelere ve uzmanlığa sahip oldukları için genellikle otoyollar gibi büyük inşaat işlerini üstlenirken, yerel firmalar tali yollar gibi daha küçük çaplı inşaat işlerini üstlenmektedir. İnşaat sektöründeki büyüme finansman teminine ve hükümetin taahhütleri verme hızına bağlı olarak gelişmektedir. Son yıllarda özel sektör için konut sektöründe büyük yatırım imkânları göze çarpmaktadır.

AFRİKA GÜNEY AMERİKA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDEKİ İNŞAAT VE TÜREVLERİ OLAN SEKTÖRLERİN POTANSİYELLERİ MEHMET ENES İNCE

LİBYA

İnşaat sektörünün önde gelen yayınlarından “global construction 2020” dergisinin Libya ile ilgili değerlendirmesine göre; Libya Konut ve Altyapı Kurumu (HIB), 20 Milyar Dolarlık konut ve altyapı harcaması Bingazi’de olmak üzere 50 Milyar Dolarlık altyapı projesine onay vermiştir. Bu kapsama atık ve su projeleri dâhil olup ilaveten 12 Milyar Dolarlık bina ve 15 Milyar Doların üzerinde diğer altyapı projeleri yer almaktadır.

GÜNEY AMERİKA

BREZİLYA

Konut stokunun 2013 yılına kadar yıllık ortalama %3 büyümesinin beklendiği ülkede, hükümetin 30 yıla yaydığı ödeme planı ile yürütülen finansman modeli sayesinde, dar gelirli sınıfta yer alan tüketiciye konut sahibi olma imkanı sunulmaktadır. Uygun fiyatlı konut inşaatına hız verecek olan kamunun, bu alandaki yatırımlara özel sektörden firmaları da ortak edeceği açıklanmıştır.

Ulaştırma, enerji ve sosyal altyapı başta olmak üzere 212,6 milyar dolarlık “Hızlı Büyüme Programı” açıklanmıştır. 2014 FIFA Dünya Kupası ve 2016 Yaz Olimpiyatları’nın düzenleneceği Brezilya’da altyapı yatırımlarının artması beklenmektedir. Halihazırda yeni organizasyonları misafir edecek altyapının var olması, mevcut yapıların iyileştirme ve yenileme çalışmaları ile inşaat büyümesine katkıda bulunacağını göstermektedir. Yeni inşaatların yanı sıra, mevcut ulaşım ve turizm alanlarındaki yatırımların bakımı ve yenilenmesi için de bütçe ayrılmıştır. Yeni gerçekleştirilecek yatırımlar için kamu – özel sektör işbirliği söz konusudur.

KOLOMBİYA

İnşaat malzemeleri sektörü, ülke GSYH’sinin %7’sini, yabancı yatırımların %8’ini oluşturan önemli bir sektördür. 2010 yılında sivil inşaat işleri %39, ruhsatlı bina inşaatları %29 ve otelcilik sektörü %148 büyümüştür. Ülkede süregelen altyapı ve konut projeleri ve 2014 yılına kadar 1 milyon toplu konut inşa edilmesine ilişkin hedefler sayesinde sektörün daha da güçlenmesi, hem iç tüketimin hem de ülke ihracatının artması beklenmektedir.

EKVATOR

2012-2015 yılları arasında ise ortalama %2,3’lük bir büyüme hızı öngörülmektedir.

Ülkedeki siyasi karışıklıklar yabancı yatırımcıları tedirgin edebilmektedir. Dış borç ve kredi teminindeki sıkıntılar sebebiyle Ekvator’un inşaat sektöründe oluşan yatırım boşluğunu Çin’in doldurması beklenmektedir.

AFRİKA GÜNEY AMERİKA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDEKİ İNŞAAT VE TÜREVLERİ OLAN SEKTÖRLERİN POTANSİYELLERİ MEHMET ENES İNCE

Ülkede birçok yabancı inşaat firması faaliyette olmakla birlikte, siyasi belirsizlik, inşaat sektöründeki canlanmanın hızını kesmektedir. Petrol gelirlerinin düşmesi, kamunun altyapı ve inşaat yatırımlarını da kısıtlayacağından bu alandaki ekonomik faaliyetlerin azalması beklenmektedir. Ülkenin altyapısının zayıf olması sebebiyle bu alanda büyük potansiyel mevcuttur. Ayrıca, doğal gaz rezervlerinin işlenip ekonomiye kazandırılmasıyla, inşaat ve altyapı sektöründe canlanma sağlanabilecektir.

PERU

Peru, özellikle ulaşım altyapısını geliştirme çalışmalarına öncelik vermekte ve birçok büyük proje ile çalışmaları desteklenmektedir.

ŞİLİ

Şili'de 2010-2014 yıllarını kapsayan Yeniden Yapılandırma Planı ile ulaştırma, elektrik, su ve kanalizasyon altyapısı, hastane, kamu binaları, hapisane, telekomünikasyon alanlarında toplam 8 milyar Dolar değerinde yatırım öngörülmektedir. Santiago'daki Americo Vespucio çevre yolu, Valparaiso bölgesindeki Marga Marga Nehri dönüşüm projesi, Concepcion'daki Inter-Port lojistik karayolu bağlantısı, Antofagasta'daki Cerro Moreno Havaalanı'nın genişletilmesi bu projelerden bazılarıdır. ABD, Kanada, Avrupa ülkeleri, Avustralya, Hindistan ve Kolombiya, Panama ve Uruguay gibi Latin Amerika ülkeleri bu alanda yatırım yapan başlıca ülkelerdir.

Türkiye ile Şili arasında imzalanan ve 1 Mart 2011 itibarıyla yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında Türk menşeli inşaat malzemelerinin bazıları için gümrük vergilerinin Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihte sıfırlanıp, diğerlerinin de 4 yıllık indirim takvimine alınması nedeniyle inşaat malzemeleri için Şili pazarında önemli fırsatlar mevcuttur.

MEKSİKA

Dönemsel bir ekonomik faaliyet olan inşaat sektörünün büyüme oranı yıllara göre değişiklik göstermektedir. 2005 yılında ülkeyi vuran Wilma Kasırgası sonrasında sektörde canlanma yaşanırken; faizlerin düşmesi, mortgage kredileri, kamu yatırımları, altyapı projeleri ve petrol gelirlerinin artması gibi faktörler de son yıllarda sektörün gelişimine etki etmiştir.

2007-2010 yılları arasında ülke milli gelirinin %3'ü altyapı yatırımlarına aktarılmış olup, 2011 yılından itibaren bu oran %5'e çıkarılmıştır

TÜRKİ CUMHURİYETLER

AZERBEYCAN

İnşaat ve müteahhitlik hizmetleri faaliyetleri petrol ve gaz sektöründeki gelişmeyle yakından ilgilidir. Bu sektörlerle bağlı alt yapı inşaatları bu sektörün canlanmasında önemli rol oynar.

İnşaat sektörünün önümüzdeki dönemlerde de büyüme trendine devam etmesi ve enerji sektörünün yanı sıra özel sektör tarafından finanse edilen konut ve iş merkezi gibi inşaat projelerinin ağırlık kazanması beklenmektedir.

KIRGIZİSTAN

Devlet ve uluslararası finans kuruluşları tarafından finansmanı sağlanan Kuzey-Güney Karayolu, Oş-Kaşgar Karayolu ve Jerui altın madeni gibi projeler, sektörün büyümesini sağlayan ana projeler arasındadır. Önümüzdeki dönemde Kırgızistan'da inşaat sektörünün artan talebe bağlı olarak hızlı bir büyüme eğilimi içerisine girmesi beklenmektedir. Bu paralelde Kırgız hükümeti, inşaat malzemeleri sektörüne de yatırım yapmaktadır.

Diğer taraftan, Kırgızistan gittikçe ağırlaşan bir konut sorunuyla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu bağlamda, Kırgız Hükümeti toplu konut projelerinin hayata geçirilmesi için çaba göstermekte ve yabancı yatırım çekebilmek için kolaylıklar sağlamayı planlamaktadır. Çin Halk Cumhuriyeti ve İran gibi ülkelerden alınan hibe yardımlarıyla şehir içi yolların rehabilitasyonu çalışmaları devam etmektedir.

ÖZBEKİSTAN

Daha fazla turist çekmeyi hedefleyen Özbekistan hükümeti özellikle otel yapımı ve restorasyon çalışmalarına hız kazandırmıştır. Bu bağlamda inşaat sektörü giderek büyümektedir ve daha da büyüyecektir.

TÜRKMENİSTAN

Türk inşaat firmalarının Orta Asya'da ki en büyük pazarıdır. Otoyol, Elektrik santrali, doğal gaz çevrim santrali köprü, asfalt tesisi, çimento fabrikası havaalanın gibi projeler sürekli yapılmaktadır. Hükümetin alt yapılara verdiği önem ülkenin yeniden imarı projeleri önemli iş imkânları yaratmaktadır.

KAZAKİSTAN

1990'lı yılların başında küçülen müteahhitlik hizmetleri sektörü, izlenen ulusal kalkınma

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

AFRİKA GÜNEY AMERİKA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNDEKİ İNŞAAT VE TÜREVLERİ OLAN SEKTÖRLERİN POTANSİYELLERİ MEHMET ENES İNCE

programı çerçevesinde uygulanan politikalar sonucunda 2003-2004 yıllarından itibaren canlanmaya başlamıştır.

Devletin yeni başkent Astana'daki binalar için 1 milyar \$'dan fazla harcama yapma kararı alması ve boru hatları inşaat faaliyetleri müteahhitlik hizmetlerinde önemli artış sağlamıştır. Sonuç olarak ülke, Astana'nın inşası ve geliştirilmesi için önemli oranda inşaat malzemesi ithal etmektedir. Çimento, çelik ve prefabrik binaların yerel üretimi son yıllarda artış göstermiştir. Bu gelişme ile birkaç yıl önce ülkede artan inşaat faaliyetlerine bağlı olarak ortaya çıkan girdi açığının ithalatla karşılanma eğilimi azalmıştır.